

rožít (roždžít 742, 744, 753, 754, rožít 752, rožeť 642, 681, rožet' 685) — rožat (rožat' 738, 740, 747–749, rožnuč 835, 836)

zažat (zažnúť 724, 755)

zapálit (napálit 439, 451)

N ud'elat svjetlo

- 2 Zjišťovaly se nář. ekvivalenty slovesa *rozsvítit*, tj. uvést v činnost světelný zdroj. V rovině lexikální jde především o uplatnění dvojice *rozsvítit* × *rozžehnout*, v omezené míře bylo zachyceno i označení *zapálit*. Slovo tvorné rozdíly spočívají ve využití předpon (*rozsvítit* × *nasvítit*, *rožnout* < *rozžhnout* × *zažat*, *zapálit* × *napálit*); k nim se řadí difference morfologické a hláskové (*rozsvítit* × *rozsvítět*, *rožnout* × *roužnout* × *rozžat* × *rozžít* × *zažat*). Změna *o* > *u* (*ružit*, *ružnót*), charakteristická pro horský typ střm. nář. skupiny, byla zaznamenána v mimořádně velkém rozsahu.

Sloveso *rožnout/rožít*, etymologicky vázané na rozžhavování hořlavých hmot, se zpravidla drží spíše ve spojení *r. svičku, lampu* apod., na rozsáhlém území je však doloženo i ve významu generalizovaném ‚rozsvítit vůbec‘.

Vedle převládajících jednoslovných názvů se potenciálně objevuje také spojení *ud'elat světlo*, jež však mapa nezaznamenává.

- 3 Základní lexikální protiklad tvoří čes. a zm. označení *rozsvítit* a morf. i hláskosl. obměny slovesa *rožnout/rožít* užívané na ostatním území.

Podoba *rozsvítit* se objevuje téměř po celých Čechách (méně pronikla na jzč. okraje); jako nedubletní se vyskytuje pouze ve stř., sev. a záp. Čechách a také na Jihlavsku a Znojemsku (tam ve formě *rozsvítět*, srov. I-41 mračit se).

Rozsáhlý areál vytváří odvozenina *nasvítit* (na Příbramsku, Tábořsku a sev. Budějovicku), vyskytuje se dubletně s výrazem *rozsvítit* a zasahuje rovněž do oblasti výrazného jč. dialektismu *roužnout*.

Moravské sloveso *rozžít/rožnout* přesahuje do sv. Čech na Náchodsko, Královéhradecko a Vysokomýtsko; podoba *rožat* tvoří souvislé pásmo na moravsko-slezském pomezí, byla zaznamenána rovněž při jm. okrajích. Varianta *zažat* je doložena vzácně ze sev. Valašska a z Kopanic.

Ve Slezsku převládá většinou jako nedubletní obměna *rožnout*. Sporadicky bylo zachyceno označení *napálit* (v sousedství areálu *nasvítit*) a roztroušeně jinde také *zapálit*.

Jako progresivní se dnes jeví sloveso *rozsvítit*, zachycené mj. ve všech českých městech a ve většině měst moravských.

- 4 **nasvítit** SSJČ říd. — Viz rozsvítit.
rozsvítět jen nář. — Příklonem k typu *trpět*. Viz rozsvítit.
rozsvítit Jg, SSJČ, SSJ *rozsvietit'*, pol. *rozświecić*, hluž. *rozswěćić* — Dokonavé sloveso od *svítit*, prefix *roz-* má význam počátku děje.
roužnout jen nář.; Kt — Nadměrná dvojhlaska *ou* za *ú* z *ó* (nář. dloužení předpony *róz-* > *ruoz-* > *růz-* > *rouz-*). Viz rožnout.
rozžat jen nář.; SSJ *rozžat'*, *rozožat'* — Příklon k nář. typu *začat* (analog. podle *začal*). Viz rozžít.
- rozžít** Jg *rozžici*, SSJČ též *rozžici*, obě zast. (pol. zast. *rozżec* jen přeneseně) — Ze stě. *žěci* (1. sg. *žhu*) předponou *roz-*.
rožnout jen nář.; Jg *rozžehnouti*, Kt, SSJČ obl, též *rozžehnout*, říd. *rozežehnout* a *rozžhnout* — Od *žhnout*. (Zjednodušené souhláskové skupiny *-zžhn-* > *-žn-*.) Viz rozžít.
zapálit SSJČ, SSJ *zapálit'*, pol. *zapalić* (Jg ‚způsobit, aby něco hořelo‘) — Od *pálit*, psl. **paliti*.
zažat jen nář.; Jg *zažžěci*, *zažžici*, SSJ *zažat'*, pol. *zażec* — K stě. *žěci*. Viz rozžat a rozžít.

- 5 rosвітit Ju 1–6, Ru 4 — rosвітit Po 1 — nasвітit Ru 2 — zasвітit Ru 4 — roužnout Ju 5, Ru 2 — rožit Ju 4 — rožnúť Ju 7 — rožat Ju 6, 8, Ru 5 — rožat Ju 2 — rožat' Ju 7 — zapálit Ru 2, 4, 5 — zapálit' Ju 7 — napálit Ru 2, 3 — napálet Ru 3 — upálit Ju 5 — pálit Ju 5 — potpálit lampu Ru 1

- 6 ASJ IV, 221, OLA 1010

Bá

182 louč (224) — mapa s. 347

- 1 M louč f. (-ka 641, 715, 716, 720, 732, 737)
louč m. (-ek 714, 736)
lučyvo
svjet'idlo (též 502, sví- 701, 806) — se'idlo
posvjet
tříška (tříška)